שָׁרִי. (יט) וְאַף עַל גַּב דְּאָסוּר לְהַזְכִּיר דָּמִים כְּלָל, הֵינוּ בְּדָבָר שֶׁאֵין (ד) מְקַחוֹ יָדוּעַ, אֲבָל בְּדָבָר שֶׁיָּדוּעַ רַק שֶׁאוֹמֵר לוֹ כַּמָּה צָרִיךְ, שָׁרִי, אִם לֹא שֶׁמַּזְכִּיר לוֹ סְכוּם (אור זרוע ס״ג סנמ) והגהות אשר״י פרק אין צדין (סס)), וְאַף עַל גַּב שֶׁיֵּשׁ מַחְמִירִין בְּדָבָר זֶה, (כ) כְּבָר פָּשַׁט הַמִּנְהָג בִּמְדִינוֹת אֵלּוּ לְהָקֵל וְכַסְּבָרָא הַנִּזְכֶּרֶת: ה הַמֵּבִיא כַּדֵּי יַיִן מִמָּקוֹם לְמָקוֹם (כא) לֹא יְבִיאֵם בֶּסַל וּבְקֻפָּה כְּדֶרֶךְ חֹל, אֶלָּא יְבִיאֵם (כב) לְפָנָיו (כג) אוֹ עַל כְּתֵפוֹ (כד) וְכֵיוֹצֵא בָּזֶה, שֶׁיִּשָּׂנֶה מִדֶּרֶךְ חֹל אֲפִלּוּ אֵין בַּשִּׁנּוּי קַלּוּת בַּמַּשָּׂא. ח וְאִם אִי אֶפְשָׁר לוֹ לְשַׁנּוֹת, כְּגוֹן שֶׁזִּמֵּן אוֹרְחִים הַרְבֵּה וְצָרִיךְ לְמַהֵר לְהָבִיא לִפְנֵיהֶם, מֻתָּר. (כה) ט וְיֵשׁ אוֹמְרִים (ה) דְּלִמַּעֵט בְּהִלּוּךְ עָדִיף, וְיוֹתֵר טוֹב לְהָבִיאָם בְּסַל וּבְקֻפָּה בְּפַעַם אַחַת וְאַחַת מִלְּהָבִיאָם כָּל אַחַת וְאַחַת בְּפָנַי עַצְמָהּ: ו (ו) (כו) יְמִדִיחִים כֵּלִים (כז) לְצָרְכֵי הַיּוֹם, (כח) כְּגוֹן (ז) שֶׁנִּשְׁאַר לוֹ עֲדַיִן סְעוּדָה לֶאֱכֹל, אֲבָל לְאַחַר סְעוּדָה שְׁלִישִׁית אֵין

גִּרְסָאוֹת וְכָתַב הָרַא״שׁ (ביצה פ״ג סי׳ ז) שֶׁיֵּשׁ לְיַהֵר בִּשְׁנֵיהֶם וְכֵן כָּתַב הָרַמְבַּ״ם שָׁם (הכ״ג). ז שָׁם בַּמִּשְׁנָה. ח שָׁם בַּגְּמָרָא ל׳ (ע״א). ט תּוֹסָפוֹת שָׁם (כט: ד״ה המביא). י שַׁבָּת קי״ח (ע״א) בְּרַיְיתָא.

בֵּאֵר הֵיטֵב

אַבְרָהָם (סק״ה): (ד) **מְקַחוֹ יָדוּעַ.** פֵּרוּשׁ שֶׁאֵין לוֹ קְצָבָה וּמְחֻשָּׁר פְּסִיקָה, אֲז אָסוּר לוֹמַר תֵּן לִי בְּפָשׁוּט אוֹ בְּשָׁנִים אֲפִלּוּ נוֹטֵל מַה שֶּׁנּוֹתֵן לוֹ, דְּאָז אֵין לוֹמַר שֶׁאֵין כַּוָּנָתוֹ אֶלָּא לוֹמַר מַה שֶּׁצָּרִיךְ שֶׁהֲרֵי אֵין יָדוּעַ מַה יִּתֵּן לוֹ. וְכָתַב דַּרְכֵי מֹשֶׁה (אות ב), וְנִרְאֶה לִי דְּהוּא הַדִּין לְעִנְיַן מִדָּה לֹא אָסְרוּ לְהַזְכִּיר שָׁם מִדָּה אֶלָּא בְּדָבָר שֶׁאֵין מִדָּתוֹ יָדוּעַ, אֲבָל בְּדָבָר שֶׁמִּדָּתוֹ יָדוּעַ רַק שֶׁמּוֹדִיעַ לַחֲנֶנְיוֹ כַּמָּה צָרִיךְ שָׁרִי, עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ. פֵּרוּשׁ דְּוַקָא כְּשֶׁאוֹמֵר דֶּרֶךְ מָשָׁל תֵּן לִי מִדָּה אֱגוֹזִים אוֹ דָּבָר שֶׁאֵין רְגִילִין לִמְדֹד, דְּאָז אֵינוֹ יוֹדֵעַ כַּמָּה מַחֲזִיק הַמִּדָּה וְאֵינוֹ יוֹדֵעַ אִם יִהְיֶה צָרִיךְ יוֹתֵר אוֹ לְאוֹ, וְאִם כֵּן אֵין כַּוָּנָתוֹ לוֹמַר כַּמָּה הוּא צָרִיךְ, אֲבָל בְּשֶׁכָּר וְכֵיוֹצֵא בּוֹ כַּוָּנָתוֹ לְהוֹדִיעַ כַּמָּה הוּא צָרִיךְ וְשָׁרִי, וְזֶהוּ הָהֶתֵּר לְלוֹקֵחַ, וְהָהֶתֵּר לַמּוֹכֵר עַיֵּן סָעִיף א׳, וְצָרִיךְ עִיּוּן לָמָּה לֹא נֶהֱגוּ עַתָּה כֵּן. וְכָתַב בְּשֶׁלְטֵי גִּבּוֹרִים (ביצה טז. אות א) דְּמֻתָּר לוֹמַר מַלָּא לִי כְּלִי זֶה עַד הַשָּׁנוֹת עַיֵּן שָׁם, עַד כָּאן לְשׁוֹן מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ה). וְעַיֵּן ט״ז (סק״ב) שֶׁהָאֲרִיךְ וּמַחְמִיר בִּדְבָרִים אֵלּוּ. עַיֵּן שָׁם.

מַה שֶּׁנּוֹהֲגִין שְׁכּוֹתְבִין פְּלוֹנִי הִנִּיחַ כָּךְ וְכָךְ מָעוֹת וּפְלוֹנִי כָּךְ וְכָךְ, וּלְמָחָר בְּשַׁבָּת כְּשֶׁנּוֹתֵן הַיַּיִן לוֹקֵחַ מַחַט וְעוֹשֶׂה נְקָבִים כְּמִנְיַן הַיַּיִן שֶׁלּוֹקֵחַ, אָסוּר לְהִסְתַּכֵּל בְּאוֹתוֹ כְּתָב שֶׁכָּתַב בּוֹ סְכוּם הַמָּעוֹת כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב סִימָן ש״ז סָעִיף י״ב בֵּית יוֹסֵף (ד״ה ומ״ש הר״ן) בְּשֵׁם הָרַא״שׁ (בתשובה כלל כב סי׳ ז). וּמִשְּׁמָע דְּאָסוּר גַּם כֵּן לִכְתֹּב בְּפִתְקָאוֹת סְכוּם מָעוֹת, וְכִשְׁלּוֹקֵחַ הַיַּיִן מִנִּיחַ הַפֶּתֶק בְּמָקוֹם שֶׁשָּׁם הָאִישׁ כָּתוּב, דְּאָסוּר לְקָרוֹת בְּפִתְקָאוֹת הָאֲלּוּ דְּהָוֵי שְׁטָרֵי הֶדְיוֹטוֹת, וְלָכֵן נָהֲגוּ לִקַּח גְּרָעִין לְסִימָן אוֹ שְׂאָר דָּבָר. וְגַבְּאֵי צְדָקָה אֶפְשָׁר דְּמַתִּירִין בִּפְתָקָאוֹת, וּמִכָּל מָקוֹם טוֹב לְהַחְמִיר הֵיכָא דְּאֶפְשָׁר בִּגְרָעִין, וְכֵן נָהֲגוּ הַקַּדְמוֹנִים. מָגֵן אַבְרָהָם (שם) עַיֵּן שָׁם: ה (ה) דְּלִמַּעֵט. עַיֵּן סִימָן תק״ו סָעִיף ח׳ בְּהַג״ה דְּפֶסֶק כַּיִּשׁ אוֹמְרִים: ו (ו) מְדִיחִים: וַאֲפִלּוּ עָשָׂר כּוֹסוֹת, שֶׁאִם יִצְטָרֵךְ בְּאֶחָד שׁוֹתֶה, וְהוּא הַדִּין שֶׁמְּצִיעִין עֶשֶׂר מִטּוֹת. רוֹקֵחַ (סי׳ נה): (ז) שֶׁנִּשְׁאַר. מַשְׁמַע דְּאִם יוֹדֵעַ שֶׁלֹּא יִצְטָרֵךְ עוֹד אָסוּר לְהַדִּיחַ. מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ט). וְכֵן כָּתַב מַהֲרִי״ל (מנהגים):

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

שָׁרִי. וְזֶה הַקֶּלָּא (יט) הוּא רַק לְלוֹקֵחַ, שֶׁאֵינוֹ עוֹבֵר אִסּוּר בְּמַה שֶּׁמַּזְכִּיר שָׁם מִדָּה וְכַנַּ״ל, וְהֶתֵּר לַמּוֹכֵר שֶׁיִּהְיֶה מֻתָּר לְמָדְדוֹ וְלִתְּנוֹ בִּכְלָיו שֶׁל לוֹקֵחַ, מִבְּאֹר לְעֵיל בְּסָעִיף א׳ שֶׁיּוֹסִיף אוֹ יְמַעֵט מְעַט: (יט) **וְאַף עַל גַּב דְּאָסוּר וְכוּ׳.** חוֹזֵר אַתְּחִלַּת הַגְּהָ, וְקָאָמַר דְּהָא דְּקָיְימָא לָן דְּאָסוּר לְהַזְכִּיר דָּמִים כְּלָל, הוּא בְּדָבָר שֶׁאֵין מְקַחוֹ יָדוּעַ, (יג) וְהֵינוּ שֶׁאֵין לַדָּבָר הַהוּא קְצָבָה וּפְסִיקַת דָּמִים, שֶׁאָז לֹא נוֹכַל לוֹמַר שֶׁמַּה שֶּׁהִזְכִּיר לוֹ בְּפָשׁוּט הוּא רַק לְהוֹדִיעַ לוֹ כַּמָּה הוּא צָרִיךְ וְלֹא לִפְסֹק לוֹ דָּמִים בְּעַד הַמִּקָּח, שֶׁהֲרֵי אֵינוֹ יוֹדֵעַ כַּמָּה יִתֵּן לוֹ בְּעַד שְׁעוּר זֶה הַדָּמִים, אֲבָל דָּבָר שֶׁיָּדוּעַ מִקְחוֹ, אָמְרִינַן דְּלִסְיָמְנָא בְּעָלְמָא נָקְטֵיהּ לְהוֹדִיעוֹ כַּמָּה הוּא צָרִיךְ, וְנִמְצָא שֶׁלֹּא הִזְכִּיר כָּאן מִכְּירָה בְּדָמִים אֶלָּא נִתְּנָה בְּעָלְמָא כַּמָּה יִתֵּן: (כ) **כְּבָר פָּשַׁט וְכוּ׳.** (יד) וְהִנֵּה (יל) יֵשׁ כַּמָּה אַחֲרוֹנִים שֶׁסּוֹבְרִין א] שֶׁיֵּשׁ לְדַקְדֵּק מִדְּאָנָּא שֶׁלֹּא לְהַזְכִּיר שָׁם דָּמִים, וְכָל שֶׁכֵּן שָׁם מִדָּה בְּכָל גַּוְנָא, וּכְדַעַת הַמְחַבֵּר, (טו) וּמִכָּל מָקוֹם אֵין לִמְחוֹת בְּיַד הַנּוֹהֲגִ לְהָקֵל, דְּיֵשׁ לוֹ עַל מִי לִסְמֹךְ. (טז) אֲבָל רָאוּי וְנָכוֹן מְאֹד לְהַחְמִיר בַּדָּבָר שֶׁלֹּא לְהַזְכִּיר שָׁם מִדָּה אוֹ דָּמִים, וּבִפְרָט שֶׁיָּכוֹל לַעֲשׂוֹת בְּהֶתֵּר, שֶׁיָּכוֹל לוֹמַר מַלֵּא לִי כְּלִי זֶה וּלְמָחָר נִמְדֹּד אוֹתוֹ, וּבְדָבָר שֶׁשָּׁכִיחַ בּוֹ מִנְיָן יוּכַל לוֹמַר דֶּרֶךְ מִנְיָן תֵּן לִי כָּךְ וְכָךְ, וְלֹא יַזְכִּיר שָׁם דָּמִים כְּלָל, וְלֹא יָבֹאוּ לְחָשְׁבּוֹן עַד לְמָחָר. מַה שֶּׁנּוֹהֲגִין (יז) שֶׁכּוֹתְבִין מֵעֶרֶב שַׁבָּת, פְּלוֹנִי הִנִּיחַ כָּךְ וְכָךְ מָעוֹת וּפְלוֹנִי כָּךְ וְכָךְ, וּלְמָחָר בְּשַׁבָּת כְּשֶׁנּוֹתֵן הַיַּיִן לוֹקֵחַ הַמּוֹכֵר מַחַט וְעוֹשֶׂה נְקָבִים בְּנִיָּר כְּמִנְיַן הַיַּיִן שֶׁלּוֹקֵחַ, אָסוּר לַעֲשׂוֹת כֵּן, דְּהָא אָסוּר לְהִסְתַּכֵּל בְּאוֹתוֹ כְּתָב שֶׁכָּתַב בּוֹ סְכוּם הַמָּעוֹת, דְּהָוֵי שִׁטְרֵי הֶדְיוֹטוֹת, (יח) גַּם עֲשִׂיַּת הַנְּקָבִים בַּנְּיָר, גַּם כֵּן אֵין נָכוֹן לְכַתְּחִלָּה. וְהוּא הַדִּין דְּאָסוּר אַחַת, אֲפִלּוּ לְאַחַר סְעוּדָה שְׁלִישִׁית גַּם כֵּן מֻתָּר, (כו) רַק הָכָא אֵיתְרִינַן

(יג) מָגֵן אַבְרָהָם (שם): **(יד)** עַיֵּן בְּט״ז (סק״ב) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים בְּשֵׁם שלמ״ה (מסכת שבת סוף פרק נר מצוה): **(טו)** אֶלִיָּה רַבָּה (סק״ג): **(מו)** אֶלִיָּה רַבָּה (שם) וְחַיֵּי אָדָם (ח״ב כלל לח ס״ז): **(יח)** בֵּית יוֹסֵף (ד״ה כתב הרא״ש) בְּשֵׁם הָרַא״שׁ (בתשובה כלל כב סי׳ ז): **(יט)** מָגֵן אַבְרָהָם (שם). וְעַיֵּן תּוֹסֶפֶת שַׁבָּת (סק״ו), וְעַיֵּן בָּמֶה שָׁכָּתַבְנוּ בְּסִימָן ש״מ בְּבֵאוּר הֲלָכָה בְּסָעִיף ה׳ (ד״ה מותר), דְּאַף

א] **לִיקוּטֵי דִּבְרֵי הָרַב:** ובשו״ע הרב (ס״א) כתב: והעיקר כהאוסרים ואעפ״כ נתפשט המנהג להקל.

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

כ כֵּן הוֹכִיחַ הָרֹא"ש (ביצה פ"ב סי' יב) מִדִּבְרֵי הָרִי"ף (שם י.) וְכֵן מַשְׁמַע מִדִּבְרֵי רַמְב"ם בְּפֶרֶק ד' מֵהִלְכוֹת יוֹם טוֹב (הל' ד'-ה'). ל רא"ש (שם) וְהָרַב הַמַּגִּיד שָׁם (הי"ח) בְּשֵׁם הָרַשְׁבָּ"א (עבודת הקודש בית מועד שער ג סי' ד). מ בֵּית יוֹסֵף (ד"ה ומ"ש אבל).

מְרִיחִין. וּכְלֵי שְׁתִיָּה מְדִיחִין (כט) כָּל הַיּוֹם, שֶׁכָּל הַיּוֹם רָאוּי לִשְׁתִיָּה: ז [*] (ל) * [כ]מֻתָּר לְהַטְבִּיל (לא) כְּלִי חָדָשׁ הַטָּעוּן טְבִילָה, (לב) [ל]וַיֹּשׁ (מ) אוֹסְרִים. (לג) [מ]וְיֵרֶא שָׁמַיִם יֵצֵא אֶת כֻּלָּם, וְיִתֵּן הַכְּלִי לְאֵינוֹ יְהוּדִי (ט) (לד) בְּמַתָּנָה (לה) וְיַחֲזֹר וְיִשְׁאָלֶנּוּ מִמֶּנּוּ וְאֵין צָרִיךְ (י) טְבִילָה. הַגָּה: וְאִם הוּא כְּלִי שָׁרָאוּי לְמַלָּאוֹת בּוֹ מַיִם, (יא) (לו) * יְמַלְּאֶנּוּ מַיִם מִן הַמְּקוָה וְעָלְתָה לוֹ טְבִילָה (המגיד פרק ד' מהלכות יום טוב ה"ח)

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

ז [בשו"ע] מֻתָּר לְהַטְבִּיל כְּלִי חָדָשׁ בו'. וְעַיִן בְּשַׁאֲגַת אֲרִיֵה סִימָן נ"ו וְסִימָן נ"ז שֶׁהָאֲרִיךְ בָּזֶה וְהָעֲלָה דִּבְשַׁבָּת וְיוֹם טוֹב אָסוּר, אֲבָל בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת שֶׁל עֶרֶב שַׁבָּת וְיוֹם טוֹב אֵין מַטְבִּילִין כְּלִי מַכּוֹת שֶׁצָּרִיךְ טְבִילָה מִן הַתּוֹרָה, אֲבָל כְּלִי זְכוּכִית שֶׁהוּא מִדִּבְרֵיהֶן מֻתָּר, אֲבָל בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת דְּשַׁבָּת וְיוֹם טוֹב גּוֹפֵיהּ אֲפִלּוּ כְּלִי זְכוּכִית שֶׁל דִּבְרֵי סוֹפְרִים אֵין מַטְבִּילִין אוֹתָם, מִשּׁוּם דְּהָוְיָא לָהּ טְבִילָה זוּ שֶׁלֹּא לְצֹרֶךְ הַיּוֹם אֶלָּא לְצֹרֶךְ חֹל וְאָסוּר, וְעַיֵּן בְּשׁוּ"ת בֵּית אֶפְרַיִם (או"ח סי' נב) מַה שֶּׁכָּתַב בְּדִין זֶה עַל דִּבְרֵי אֲדוֹנִי אָבִי זְקֵנִי מַהַרְשָׁ"א (ביצה יח. ד"ה שם רב ביבי) וְהַשַּׁאֲגַת אֲרִיֵה (שם) שֶׁהִקְשׁוּ עַל הָרַמְבַּ"ם (שבת פכ"ג ה"ח, יו"ט פ"ד ה"ז) בָּזֶה:

בַּאֵר הַיטֵב

ז (מ) אוֹסְרִים. וְאִם עָבַר וְטָבַל יֵשׁ לְהָקֵל בְּדִיעֲבַד, עַיֵּן מָגֵן אַבְרָהָם (ס"ק יא): (ט) בְּמַתָּנָה. כֵּיוָן שֶׁצָּרִיךְ שַׁבָּת הוּא. וְעַיֵּן סִימָן רס"א סָעִיף א' (סק"ב): (י) טְבִילָה. אֲבָל בְּיוֹם רִאשׁוֹן יַטְבִּיל בְּלֹא בְּרָכָה. ט"ז (סק"ו): (יא) יְמַלְּאֶנּוּ. וְנִרְאֶה לִי דְּלֹא יְבָרֵךְ, דְּאִז אֵינוֹ מוּכָה שֶׁעוֹשֶׂה לְשֵׁם טְבִילָה. מָגֵן אַבְרָהָם (ס"ק יג) בְּשֵׁם הַתַּשְׁבֵּ"ץ:

בְּאוּר הֲלָכָה

בְּדִבְרֵי הַמְחַבֵּר שָׁם דָּמִים, הַיְנוּ דַּוְקָא סָכוּם דָּמִים, אֲבָל דָּמִים בְּעִלְמָא שָׁרֵי:

ז * מֻתָּר לְהַטְבִּיל וְכוּ' וְיֵשׁ אוֹסְרִים וְכוּ'. טַעַם אֵלּוּ הַשִּׁתֵּי דֵּעוֹת הוּא, דִּבְמַסֶּכְתָּא בֵּיצָה דַף י"ח (ע"א) אָמְרִינַן דִּלְכֵלֵי עָלְמָא אָסוּר לְהַטְבִּיל כְּלִי טָמֵא אֲפִלּוּ בְּיוֹם טוֹב, וְנָתַן רַבָּה הַטַּעַם, גְּזֵרָה שָׁמָא יַצְבִּירֵנוּ אַרְבָּע אַמּוֹת בִּרְשׁוּת הָרַבִּים, וּגְזֵרָה יוֹם טוֹב אַטּוּ שַׁבָּת. וְרַב יוֹסֵף אָמַר הַטַּעַם שָׁמָא יִסְחֹט, וְנִזְרְינַן כֵּלִים דִּלְאוּ בְּנֵי סְחִיטָה אַטּוּ כֵּלִים דִּבְנֵי סְחִיטָה. וְרַב בִּיבִי נָתַן טַעַם שָׁמָא יַשְׁהֶה הַכְּלִי מִלְּטָבְלוֹ עַד זְמַן יוֹם טוֹב וְשַׁבָּת שֶׁהוּא פָּנוּי לוֹ מִמְּלָאכָה, וְיָבוֹא לִידֵי תַּקָּלָה שֶׁיִּשְׁכַּח וְיִשְׁתַּמֵּשׁ בּוֹ תְּרוּמָה קֹדֶם הַטְּבִילָה. וְרָבָא נָתַן טַעַם דִּנְרָאֶה כְּמִתַּקֵּן כְּלִי. וְהָרִי"ף (ביצה י.) הֵבִיא רַק טַעַם רַב יוֹסֵף וְטַעַם רַב בִּיבִי, וּמְמֵילָא לְפִי אֵלּוּ הַשְּׁנֵי טְעָמִים מֻתָּר לְהַטְבִּיל כְּלִי חָדָשׁ, דְּלִשְׁמָא יִסְחֹט לֵיכָּא לְמִיגְזַר, דְּהָא לֹא מַשְׁכַּחַת כְּלִי חָדָשׁ דְּצָרִיךְ טְבִילָה וְיִהְיֶה שַׁיָּךְ בּוֹ סְחִיטָה שֶׁיָּךְ לְמִיגְזַר אַטּוּ כֵּלִים דִּבְנֵי סְחִיטָה, וְגַם שָׁמָא יַשְׁהֶה לֵיכָּא לְמֵימַר, דְּדַוְקָא בִּכְלֵי טָמֵא אִם יַשְׁהֶה וְיִשְׁתַּמֵּשׁ בּוֹ תְּרוּמָה וְיֹאכְלֶנּוּ עֲבֵיד אִיסּוּרָא שֶׁאָכַל תְּרוּמָה טְמֵאָה, מַה שֶּׁאֵין כֵּן בִּכְלִי חָדָשׁ גַּם אִם יִשְׁתַּמֵּשׁ בּוֹ בְּלִי טְבִילָה אֵין הַמַּאֲכָל נֶאֱסָר, וְאַף עַל גַּב דְּעָבֵיד אִיסּוּרָא בְּמָה שֶׁמִּשְׁתַּמֵּשׁ בּוֹ בְּלִי טְבִילָה, אֲפִלּוּ הָכִי מִשּׁוּם זֶה לֹא גְּזְרִינַן שָׁמָא יַשְׁהֶה, כֵּיוָן דְּעַל כָּל פָּנִים אֵינוֹ אוֹכֵל אִסּוּר, וְגַם אֵין אִסּוּר זֶה כִּי אִם מִדְּרַבָּנָן אֲפִלּוּ לְדַעַת הַסּוֹבְרִים דְּהַטְבָּלָה הוּא מִן הַתּוֹרָה, וְלָכֵן לְהָרִי"ף מֻתָּר לְהַטְבִּיל כְּלִי חָדָשׁ. אֲבָל הָרֹא"ש (ביצה פ"ב סי' יב) פָּסַק כְּטַעְמָא דִּרְבָא וְרָבָא, וְזֶה הַטַּעַם שַׁיָּךְ גַּם בִּכְלִי חָדָשׁ הַנָּקִשׁ מִן הָאֵינוּ יְהוּדִי שֶׁצָּרִיךְ טְבִילָה, וַאֲפִלּוּ כְּלִי זְכוּכִית דְּטְבִילָתָהּ לְכֵלֵי עָלְמָא הוּא רַק מִדְּרַבָּנָן, גַּם כֵּן אָסוּר לְהַיֵּשׁ אוֹסְרִים הַנַּ"ל, כַּנִּ"ל בְּכָתְבִי הָאַחֲרוֹנִים. וְאַף עַל גַּב דְּקַיְימָא לָן (שם) דִּכְלִי שֶׁנִּטְמָא בְּטֻמְאָה דְּרַבָּנָן שָׁרֵי לְטָבְלוֹ בְּשַׁבָּת וְיוֹם טוֹב, שַׁאנִי הָתָם דְּהוּא לֹא מִיקְרֵי מְתֻקָּן כָּל כָּךְ, כֵּיוָן דְּגַם בְּטֻמְאָתוֹ הָיָה רָאוּי לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בּוֹ דְּבָרִים טְמֵאִים, אֲבָל כֵּלִים חֲדָשִׁים דְּלֹא הָיָה רָאוּי לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בּוֹ קֹדֶם טְבִילָה כְּלָל, שִׁפּוּר הָוֵי מְתֻקָּן. וְהִנֵּה מִדַּעַת הַמְחַבֵּר מִשְׁמַע דְּמִסְפְּקָא לִדְיָנָא לְדַעָה קַמָּיְיתָא, וְעַיֵּן בְּפְרִי מְגַדִּים (משו"ז סק"ה) דְּנִשְׁאַר בְּקוּשְׁיָא עַל הַמְחַבֵּר לְמָה הוּא סוֹתֵם לְהָקֵל אַף בִּכְלִי מַתֶּכֶת, וְהָלֹא בִּירוּשַׁלְמִי דַּעָה סִימָן ק"כ סָעִיף י"ד סוֹתֵם דְּהוּא דְּאוֹרַיְתָא, וּלְפִי דַּעַת הָרַי"ם בְּפֶרֶק כ"ג דְּשַׁבָּת (ה"ח) דְּאוֹסֵר טְבִילַת כֵּלִים שֶׁנִּטְמְאוּ בְּטֻמְאָה דְּאוֹרַיְתָא מִשּׁוּם מְתֻקָּן, גַּם בָּזֶה יִהְיֶה אָסוּר מִשּׁוּם מְתֻקָּן. וְלַעֲנִיּוּת דַּעְתִּי אֶפְשָׁר דִּסְבִירָא לֵיהּ דְּבָזֶה לֹא שַׁיָּךְ מְתֻקָּן, כֵּיוָן דְּאַף אִם יִשְׁתַּמֵּשׁ בְּהַכְּלִי בְּלִי טְבִילָה גַּם כֵּן אֵין הַמַּאֲכָל נֶאֱסָר בִּדְיַעֲבַד לְכֵלֵי עָלְמָא, וְדָמֵי זֶה לְמַה דְּאִיתָא שָׁם (יז:) דְּמִטְבִּילִין מִגֹּב לְגֹב, וּפֵרַשׁ שָׁם הָרַמְבַּ"ם בְּפֵרוּשׁ הַמִּשְׁנָה (פ"ב מ"ב), דִּכְלֵי שֶׁטָּבְלוּ לְשֵׁם חֻלִּין דְּקַיְימָא לָן (חגיגה יח:) דְּאָסוּר לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בָּהּ תְּרוּמָה עַד שֶׁיִּטְבְּלוּ לְשֵׁם תְּרוּמָה, אֲפִלּוּ הָכִי מֻתָּר לְהַטְבִּיל טְבִילָה זוּ בְּיוֹם טוֹב, כֵּיוָן דְּבָעֲצָם הַכְּלִי זוּ טְהוֹרָה וְאֵינָהּ לְהַסִּיר הַטֻּמְאָה כִּי אִם בִּשְׁבִיל תּוֹסֶפֶת טָהֳרָה, עַל כֵּן לֹא מִיקְרֵי זוּ בְּשֵׁם מְתֻקָּן, וְהָכָא נָמֵי הַטְּבִילָה בְּכֵלִים חֲדָשִׁים אֵינָהּ לְהַסִּיר הַטֻּמְאָה כִּי לֹא נִטְמְאָה, וְרַק בִּשְׁבִיל שֶׁיִּצְאֶה מִרְשׁוּת אֵינוֹ יְהוּדִי וּבָאָה לִקְדֻשַּׁת יִשְׂרָאֵל הִצְרִיכָה הַתּוֹרָה טְבִילָה, וְכִדְאִיתָא בִּירוּשַׁלְמִי דַּעֲבוֹדָה זָרָה (פ"ה ה"ט), וּמִן הַתּוֹרָה אֵין שׁוּם אִסּוּר לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בָּהּ עַד שֶׁיִּטְבְּלוּהָ, עַל כָּל פָּנִים אֵין הַמַּאֲכָל נֶאֱסָר לִכְלֵי עָלְמָא, עַל כֵּן לֹא מִיקְרֵי זֶה בְּשֵׁם מְתֻקָּן כֵּן נִרְאֶה לַעֲנִיּוּת דַּעְתִּי לְהַטְעִים סְבָרַת הַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ מִפְּנֵי חֹמֶר הַקּוּשְׁיָא. וּבָזֶה מְמֵילָא מְיֻשָּׁב הַקּוּשְׁיָא שֶׁהִקְשָׁה הַיָּם שֶׁל שְׁלֹמה (ביצה פ"ב סי' יט) עַל הַבַּיִת יוֹסֵף (ד"ה ומ"ש אבל) וְכִמוֹ שֶׁמּוּבָא בְּשִׁמּוֹ בְּטַ"ז (סק"ה), וְאַף דִּדְבְרֵי הַבַּיִת יוֹסֵף צָדִין מְקֻשִּׁים קְצָת, מִכָּל מָקוֹם דִּבְרֵי הַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ עַל כָּל פָּנִים אֵינָם נִדְחִים מֵהֲלָכָה, וְאִפְשָׁר דִּכְשֶׁהָיָה שָׁכַחַ אֶת דְּבָרָיו שֶׁבְּבֵית יוֹסֵף הָיָה סוֹבֵר לְדַיְנָא דְּטְבִילַת כָּל הַכֵּלִים הוּא מִדְּרַבָּנָן:

* יְמַלְּאֶנּוּ מַיִם. עַיֵּן בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה דְּאֵינוֹ מְבָרֵךְ, הוּא מִמָּגֵן אַבְרָהָם (ס"ק לו) מַה שֶּׁכָּתְבוּ דְּאֵינוֹ מְבָרֵךְ, הוּא מִמָּגֵן אַבְרָהָם (ס"ק יג). וְקָשֶׁה לִי דְּאִם כֵּן בְּאִשָּׁה נִדָּה דְּקַיְימָא לָן בְּיוֹרֶה דֵּעָה סִימָן קצ"ז (ס"ב) דְּמֻתֶּרֶת לְטָבֵל בְּשַׁבָּת, וְהַטַּעַם, מִשּׁוּם דְּנִרְאֶה כְּמְקַר, וְאֵין אַחַר מִן הַפּוֹסְקִים שֶׁיֹּאמַר דְּזֹקֶא בְּלִי בְּרָכָה, אַחַר כָּךְ מָצָאתִי קוּשְׁיָא זוֹ בְּסֵפֶר יְשׁוּעוֹת יַעֲקֹב (סק"ה), וְיָשַׁב מִשּׁוּם דְּמִנְּהָגֵנוּ לְבָרֵךְ אַחַר הַטְּבִילָה, עַל כֵּן בְּשַׁעַת הַטְּבִילָה לֹא מִיבָּעֵי, אֲבָל זֶה דּוֹחֵק, דִּתְנַן לְרַמ"א בְּסִימָן ר' (ס"א) בְּיוֹרֶה דֵּעָה, אֲבָל לְהַמְחַבֵּר שָׁם דְּסָתַם כְּשִׁיטַת רב הָרִאשׁוֹנִים וְכִמְעַט כֻּלָּם דְּסָבִירָא לְהוּ דִּבְכָל טְבִילָה מְבָרֵךְ קֹדֶם הַטְּבִילָה, לְבַד מִטְּבִילַת גֵּר מִשּׁוּם דְּאַדַּעְתִּי גַּבְרָא לֹא חָזֵי, הָיָה לוֹ לְהַזְכִּיר בְּסִימָן קצ"ז בְּבֵית יוֹסֵף שֶׁלּוֹ דְּלֹא תִּבְרֵךְ, וְגַם אֲעִיקְרָא דְּדִינָא קַשְׁיָא לִי הֵאיךְ הִתִּירוּ לְמַלְּאוֹת מַיִם עַל סְמַךְ זֶה, מִי עָדִיף מֵעָרֹם, דִּתְנַן בִּתְרוּמוֹת פֶּרֶק א' (מ"ו) דְּאֵינוֹ תּוֹרֵם מִשּׁוּם דְּאֵינוֹ יָכוֹל לְבָרֵךְ. אַף אֶפְשָׁר לָדֹחֶק דְּמִיירֵי דְּצָרִיךְ בְּשַׁבָּת וְאֵין לוֹ אַחַר, אֲבָל קוּשְׁיָא רִאשׁוֹנָה קָשָׁה. וְלוּלֵא דְּמִסְתַּפְקִינָא הֵיִיתִי אוֹמֵר דְּמֻתָּר לְבָרֵךְ בְּעֵת שֶׁמִּשְׁקֶה הַכְּלִי בְּתוֹךְ הַמַּיִם וּמִטְבִּילוֹ, וְהוּא הַדִּין לְעִנְיַן נְדָה דְּמֻתֶּרֶת לְטָבֵל אַף בִּבְרָכָה מִקֹּדֶם לְדַעַת הַמְחַבֵּר, וְהַטַּעַם, מִשּׁוּם דְּכֵיוָן דְּבָעֲצָם הַטְּבִילָה לֹא מִינְכַּר מִילְתָא כְּלָל מִשּׁוּם דְּנִרְאֶה כְּרוֹצֶה לְמַלְּאוֹת מַיִם, אוֹ בִּנְדָה מִשּׁוּם דְּנִרְאֶה כְּמְקַר, שׁוּב מְמֵילָא לֹא גְּזְרוּ רַבָּנָן

שַׁעַר הַצִּיּוּן

(מ) מָגֵן אַבְרָהָם (שם) בְּשֵׁם מַהֲרִי"ל (מנהגים): ז (מ) מָגֵן אַבְרָהָם (סק"י): (מא) פְּרִי מְגַדִּים (א"א סק"י): (נ) וּלְעִנְיַן יום טוב מִשְׁמַע בְּפְרִי מְגַדִּים (שם) דְּמַסְקִים לְהָקֵל, וְהַשַּׁאֲגַת אֲרִיֵה בְּסִימָן נ"ו אוֹסֵר גַּם בָּזֶה עַיֵּן שָׁם, וְאֵינוֹ מֻכְרָח לְדִינָא: (נא) פְּרִי מְגַדִּים (א"א סק"ח): (נב) מָגֵן אַבְרָהָם (ס"ק יא): (נג) וְעַיֵּן בְּפְרִי מְגַדִּים (שם) דְּמַסְקִים לְהָקֵל, וְעַיֵּן בְּדִבְרֵי מֹשֶׁה (אות ג) שֶׁכָּתַב דְּמִדְּיָנָא יֵשׁ לִפְסֹק כְּדַעַת הַיֵּשׁ אוֹסְרִים, וְכֵן פָּסַק בְּתְשׁוּבַת שַׁאֲגַת אֲרִיֵה סִימָן נ"ו, וּמִכָּל מָקוֹם (נד) אִם עָבַר וְטָבַל אַ"אפְשָׁר דְּמֻתָּר לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בּוֹ, כֵּיוָן דְּיֵשׁ מַתִּירִין אֲפִלּוּ לְכַתְּחִלָּה. וְאִם יֵשׁ לוֹ סָפֵק עַל הַכְּלִי אִם הִיא צְרִיכָה טְבִילָה, נִרְאֶה לִי דְּיֵשׁ לִסְמֹךְ עַל דַּעָה הָרִאשׁוֹנָה וּלְהַטְבִּילָהּ לְכַתְּחִלָּה, כְּשְׁאִי אֶפְשָׁר לוֹ לַעֲשׂוֹת בְּנָקֵל הָעֲצוֹת הַמְּבֹאָרוֹת בַּשֻּׁלְחָן עָרוּךְ: (לד) בְּמַתָּנָה וְכוּ'. וְאַף עַל גַּב דְּאָסוּר לִתֵּן מַתָּנָה בְּשַׁבָּת כְּמוֹ שֶׁכָּתַבְתִּי בְּסִימָן ש"ו (במ"ב ס"ק לג), הָכָא שָׁרֵי מִשּׁוּם צָרֵךְ שַׁבָּת: (לה) וְיַחֲזֹר וְיִשְׁאָלֶנּוּ. וּמִכָּל מָקוֹם לְאַחַר הַשַּׁבָּת צָרִיךְ לְהַטְבִּילוֹ, כֵּיוָן דִּלְבַסּוֹף יִהְיֶה נִשְׁקָע הַכְּלִי תַּחַת יָדוֹ הוּא כְּשֶׁלּוֹ, כֵּן כָּתַב הַמַּ"ז (סק"ו, יו"ד סי' קכ ס"ק יח) וְהֵבִיא רְאָיָה לָזֶה, וּמִכָּל מָקוֹם יַטְבִּילֶנּוּ בְּלִי בְּרָכָה, אוֹ יַטְבִּיל כְּלִי אַחֵר עִמּוֹ וְיִבָּרֵךְ עַל שְׁנֵיהֶם: (לו) יְמַלְּאֶנּוּ מַיִם. וְאֵינוֹ מְבָרֵךְ, דְּאִז אֵינוֹ מוּכָה שֶׁעוֹשֶׂה לְשֵׁם טְבִילָה. וְעַיֵּן בְּפְרִי מְגַדִּים (שם) דְּמַסְקִים לְהָקֵל, וְעַיֵּן בְּדִבְרֵי מֹשֶׁה (אות ג) שֶׁכָּתַב דְּמִדְּיָנָא יֵשׁ לִפְסֹק כְּדַעַת הַיֵּשׁ אוֹסְרִים, וְכֵן פָּסַק בְּתְשׁוּבַת שַׁאֲגַת אֲרִיֵה סִימָן נ"ו, וּמִכָּל מָקוֹם (נד) אִם עָבַר וְטָבַל אַ"אפְשָׁר דְּמֻתָּר לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בּוֹ, כֵּיוָן דְּיֵשׁ מַתִּירִין אֲפִלּוּ לְכַתְּחִלָּה. וְאִם יֵשׁ לוֹ סָפֵק עַל הַכְּלִי אִם הִיא צְרִיכָה טְבִילָה, נִרְאֶה לִי דְּיֵשׁ לִסְמֹךְ עַל דַּעָה הָרִאשׁוֹנָה וּלְהַטְבִּילָהּ לְכַתְּחִלָּה, כְּשְׁאִי אֶפְשָׁר לוֹ לַעֲשׂוֹת בְּנָקֵל הָעֲצוֹת הַמְּבֹאָרוֹת בַּשֻּׁלְחָן עָרוּךְ: (לד) בְּמַתָּנָה וְכוּ'. וְאַף עַל גַּב דְּאָסוּר לִתֵּן מַתָּנָה בְּשַׁבָּת כְּמוֹ שֶׁכָּתַבְתִּי בְּסִימָן ש"ו (במ"ב ס"ק לג), הָכָא שָׁרֵי מִשּׁוּם צָרֵךְ שַׁבָּת: (לה) וְיַחֲזֹר וְיִשְׁאָלֶנּוּ. וּמִכָּל מָקוֹם לְאַחַר הַשַּׁבָּת צָרִיךְ לְהַטְבִּילוֹ, כֵּיוָן דִּלְבַסּוֹף יִהְיֶה נִשְׁקָע הַכְּלִי תַּחַת יָדוֹ הוּא כְּשֶׁלּוֹ, כֵּן כָּתַב הַמַּ"ז (סק"ו, יו"ד סי' קכ ס"ק יח) וְהֵבִיא רְאָיָה לָזֶה, וּמִכָּל מָקוֹם יַטְבִּילֶנּוּ בְּלִי בְּרָכָה, אוֹ יַטְבִּיל כְּלִי אַחֵר עִמּוֹ וְיִבָּרֵךְ עַל שְׁנֵיהֶם: (לו) יְמַלְּאֶנּוּ מַיִם. וְאֵינוֹ מְבָרֵךְ, דְּאִז אֵינוֹ מוּכָה שֶׁעוֹשֶׂה לְשֵׁם טְבִילָה. וּפְשׁוּט דְּזֶה דַּוְקָא אִם אֵין לוֹ כְּלִי אַחֵר לְצָרְכּוֹ

לִיקוּטֵי דִּבְרֵי הָרַב: א] וּבְשׁו"ע הָרַב (ס"ח) כָּתַב שֶׁבְּדִיעֲבַד מוּתָּר לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בּוֹ.

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah